

PROTOKOL
O RADU I SARADNJI KOORDINACIONOG TIJELA NA PREVENCIJI, ZAŠTITI I
BORBI PROTIV NASILJA U PORODICI U KANTONU SARAJEVO

Sarajevo, decembar 2023. godine

1. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, koje zastupa ministrica, Enda Pavić Pečenković
2. Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, koje zastupa ministar, Admir Katica
3. Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo, koje zastupa ministar, Enis Hasanović
4. Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo, koje zastupa ministrica, Darja Softić Kadenić
5. Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, koje zastupa ministrica, Naida Hota Muminović
6. Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo, koje zastupa ministrica, Adna Mesihović
7. Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo, koje zastupa glavna kantonalna tužiteljica, Sabina Sarajlija
8. Nevladina organizacija - Fondacija lokalne demokratije, koje zastupa izvršna direktorica, Jasmina Mujezinović
9. Koordinacioni odbor udruženja osoba sa invaliditetom u Kantonu Sarajevo, koji zastupa predsjednik, Fikret Zuko

Potpisali su dana _____2023. godine u Sarajevu

PROTOKOL
O RADU I SARADNJI KOORDINACIONOG TIJELA NA PREVENCIJI, ZAŠTITI I
BORBI PROTIV NASILJA U PORODICI U KANTONU SARAJEVO

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim protokolom se uređuju prava, obaveze i načini postupanja potpisnika Protokola u osiguranju prevencije svih pojava oblika nasilja u porodici, postupanja kod prijave ili saznanja o slučajevima nasilja u porodici, pružanja zaštite žrtvama nasilja u porodici, kao i načini međusobne saradnje potpisnika na unapređenju sistema zaštite od nasilja u porodici, a saglasno odredbama Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Federacije Bosne i Hercegovine, ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 20/13 i 75/21), Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini - Prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 32/10), Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 i 31/23), Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 7/14 i 74/20), Zakona o socijalnoj

zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 38/14 - Prečišćeni tekst, 38/16, 44/17, 28/18, 52/21 i 40/22) i drugim obavezujućim međunarodnim i domaćim zakonskim i podzakonskim propisima, strategijama i akcionim planovima kojima se uređuje ili unapređuje sistem zaštite od nasilja u porodici.

II - CILJ PROTOKOLA

Član 2.

Ovaj protokol se zaključuje u cilju uspostavljanja i podsticanja uspostavljanja multidisciplinarnе saradnje potpisnika radi unapređenja prevencije i zaštite žrtava nasilja u porodici, postizanja veće kvalitete i efikasnosti u prevenciji, zaštiti, radu i djelovanju u sistemu zaštite od nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo, uz osiguranje standarda rada i postupanja u skladu sa ratificiranim međunarodnim dokumentima, zakonima i ostalim propisima iz oblasti zaštite od nasilja u porodici.

III- MEĐUSOBNA SARADNJA

Član 3.

Potpisnici se obavezuju da će svako iz svoje nadležnosti u cjelosti osigurati primjenu ovog protokola, te osigurati potpunu saradnju na strateškom planiranju, izradi strateških planova rada i realizaciji zajedničkih aktivnosti na unapređenju prevencije i smanjenju svih pojava oblika nasilja u porodici kroz primjenu usklađenog i koordiniranog djelovanja, multidisciplinarnе i multisektorske edukacije profesionalaca, razmjene iskustava o nasilju, zajedničkom radu na rješavanju uočenih problema u sistemu prevencije i zaštite od nasilja u porodici i uspostavljanju uslova za njegovo rješavanje, pružanju podrške za kreiranje i implementaciju pojedinačnih projekata kroz partnersku saradnju u implementaciji projekata.

IV - KOORDINACIONO TIJELO

Član 4.

U cilju provođenja multidisciplinarnog pristupa u prevenciji, unapređenju i razvoju sistema zaštite od nasilja u porodici, Vlada Kantona Sarajevo će imenovati Koordinaciono tijelo za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo (u daljem tekstu: Koordinaciono tijelo).

Koordinaciono tijelo iz stava 1. ovog člana čine predstavnici sljedećih ministarstava i organizacija civilnog društva:

- Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo
- Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo
- Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo
- Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo
- Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo
- Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo

- Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo
- Nevladina organizacija Fondacija lokalne demokratije
- Koordinacioni odbor udruženja osoba sa invaliditetom u Kantonu Sarajevo.

Prijedlog članova i zamjenika članova Koordinacionog tijela će dati ministri ministarstva koji su potpisnici Protokola, odnosno nadležne osobe u nevladinim organizacijama koje su potpisnice ovoga protokola, a Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo će na osnovu dostavljenog pripremiti prijedlog rješenja o imenovanju Koordinacionog tijela i isto dostaviti Vladi Kantona Sarajevo.

U okviru Koordinacionog tijela djeluje i Operativno tijelo koje je sastavljeno od predstavnika institucija, odnosno profesionalaca koji su u direktnom radu sa žrtvom ili počiniocem nasilja u porodici (predstavnicima ustanova socijalne zaštite, zdravstvene zaštite, policije, Općinskog suda, Tužilaštva, Uprave policije i sl.). Uloga Operativnog tijela je da kroz razmjenu iskustava profesionalaca koja se bave zaštitom od nasilja u porodici ukažu na određene probleme u praksi i ponude rješenja tih problema, te da na taj način putem Koordinacionog tijela direktno utiču na unapređenja sistema zaštite od nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo. Operativno tijelo čine profesionalci koji će biti delegirani od strane rukovodstva institucija u kojima su zaposleni.

Član 5.

Način rada Koordinacionog tijela utvrdit će se Poslovníkom o radu.

Član 6.

Koordinaciono tijelo, u okviru svog djelokruga rada, obavlja sljedeće poslove:

- Razvija i unapređuje sistem prevencije i zaštite od nasilja u porodici kroz implementaciju mjera i programa podrške usvojenih na nivou Koordinacionog tijela i odobrenih od strane Vlade Kantona Sarajevo;
- Uspostavlja strateške smjernice za rješavanje identifikovanih problema u sistemu zaštite od nasilja u porodici;
- Izrađuje strateške i prateće dokumente radi realizacije aktivnosti na unapređenju i razvoju sistema prevencije i zaštite od nasilja u porodici;
- Uspostavlja saradnju sa svim ostalim institucijama, strukovnim udruženjima, pravnim licima, međunarodnim organizacijama i organizacijama civilnog društva radi unapređenja i razvoja sistema zaštite od nasilja u porodici;
- Prati provođenje ovog protokola u okviru nadležnosti potpisnika i blagovremeno obavještava potpisnike o provođenju Protokola;
- Provodi aktivnosti u cilju osiguranja djelotvornije pomoći i zaštite osoba izloženih nasilju u porodici;
- Planira i provodi aktivnosti za osiguranje institucionalnog tretmana počinitelja nasilja;
- Planira i provodi aktivnosti usmjerene na povećanje stepena informisanosti žrtava i šire društvene zajednice o mogućnostima prevencije i zaštite;

- Osigurava realizaciju aktivnosti za senzibilizaciju javnosti o problemu nasilja u porodici, načinima i mogućnostima prevencije i zaštite;
- Kreira, predlaže i realizira edukativne tematske programe i obuke namijenjene profesionalcima u sistemu zaštite od nasilja prema stvarnim potrebama, samostalno ili u saradnji sa drugim institucijama, strukovnim udruženjima, pravnim licima, međunarodnim organizacijama i organizacijama civilnog društva;
- Razvija sistem servisa podrške za osobe sa invaliditetom;
- Osigurava realizaciju aktivnosti na podizanju svijesti o pravima, potrebama i mogućnostima osoba sa invaliditetom;
- Planira i provodi aktivnosti za informisanje osoba sa invaliditetom o problemu nasilja prevenciji i načinima zaštite od nasilja;
- Planira i provodi i druge aktivnosti koje su usmjerene na unapređenje sistema prevencije i zaštite od nasilja u porodici.

Član 7.

Koordinaciono tijelo dužno je izraditi program rada za tekuću godinu, sa jasno određenim dinamičkim planom realizacije planiranih aktivnosti i rokovima i isti dostaviti Vladi Kantona Sarajevo na usvajanje.

Koordinaciono tijelo dužno je izraditi godišnji izvještaj o radu za prethodnu godinu i isti dostaviti Vladi Kantona Sarajevo na usvajanje.

Program rada i godišnji izvještaj o radu iz st. 1. i 2 ovog člana, Koordinaciono tijelo će izraditi po dostavljanju plana i izvještaja od strane svakog od potpisnika ovog protokola.

V OBAVEZE POTPISNIKA PROTOKOLA

MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENA LICA I IZBJEGLICE KANTONA SARAJEVO

Član 8.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo) osigurati će provođenje ovog protokola na području Kantona Sarajevo u situacijama porodičnog nasilja sa ciljem prevencije, osiguranja zaštite, pomoći i podrške žrtvama porodičnog nasilja i to provođenjem odgovarajućih aktivnosti u okviru nadležnosti Ministarstva, Javne ustanove "Kantonalni centar za socijalni rad" – nadležnih službi socijalne zaštite (u daljem tekstu: Kantonalni centar) i Kantonalne javne ustanove "Porodično savjetovalište" (u daljem tekstu: Porodično savjetovalište), kao i zalagati se za usklađivanje zakonodavnog okvira sa međunarodnim standardima u oblasti zaštite od nasilja u porodici.

Član 9.

Kantonalni centar je dužan pružiti zaštitu, pomoć i podršku licu koje je žrtva nasilja u porodici ili postoji sumnja da je žrtva nasilja u porodici i to na sljedeći način:

- Odmah, bez odlaganja, kontaktirati žrtvu nasilja u slučajevima kada se o nasilju sazna od drugih institucija;
- U slučaju neposrednog saznanja o učinjenom nasilju obavijestiti nadležnu policijsku upravu radi osiguranja zaštite i pokretanja postupka izricanja zaštitnih mjera u skladu sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici Federacije Bosne i Hercegovine;
- Izraditi službenu zabilješku o saznanjima o porodičnom nasilju i o slučaju;
- Informisati žrtvu o njenim mogućnostima zaštite, kao i pravima iz domena socijalne zaštite;
- Uputiti žrtvu u Kantonalni zavod za pružanje besplatne pravne pomoći ili servise za besplatnu pravnu pomoć koju pružaju nevladine organizacije radi ostvarivanja i zaštite prava;
- Uključiti ostale relevantne institucije u rješavanje slučaja (ostale kantonalne ustanove, policiju, medicinske i obrazovne ustanove; Fondaciju lokalne demokratije i druge nevladine organizacije);
- Ukoliko se ocjeni da postoji potreba za fizičkom zaštitom, kao i kontinuiranim psihosocijalnim tretmanom žrtve, kao i ukoliko sama žrtva traži smještaj izvan svoje porodice, izdati saglasnost i koordinirati smještaj iste u Sigurnu kuću, a uz prethodnu konsultaciju sa psihosocijalnim Timom ustanove;
- Za osobe smještene u Sigurnu kuću, u saradnji sa psihosocijalnim timom, izraditi individualni plan podrške za žrtvu, uključujući i podršku nadležnih subjekata, potpisnika Protokola o saradnji, te zajednički raditi na rehabilitaciji žrtve i osiguranju potrebne pomoći;
- Policiji i tužiteljstvu omogućiti uvid i dostaviti svu dokumentaciju vezanu za saznanja o nasilju u porodici;
- Omogućiti kontakte u kontrolisanim uslovima djeci sa počiniteljima nasilja, a nakon procjene stručnog tima šta je najbolji interes djeteta;
- Po mogućnosti odrediti jednu osobu za vođenje slučaja sa kojom će žrtva nasilja kontaktirati u toku radnog vremena;
- Voditelj postupka će o svim saznanjima o slučaju izvještavati Tim, sprovoditi i pratiti dinamiku postupka;
- Za slučajeve nasilja u kojim prijete izrazita opasnost po žrtvu, zatražiti formiranje kriznog tima sastavljenog od voditelja postupka, policijskog službenika i predstavnika Sigurne kuće radi izrade i provođenja plana zaštite žrtve;
- Obezbjediti savjetodavni i savjetovanišni rad sa partnerom/počiniocem nasilja samostalno ili u saradnji sa psihosocijalnim timom Fondacije lokalne demokratije;
- U skladu sa potpisanim Protokolom o saradnji između Kantonalnog centra i Fondacije lokalne demokratije o međusobnoj saradnji u radu Mobilnog tima, izraditi mjesečni plan posjete porodicama bivših korisnika/ca skloništa u svrhu praćenja stanja u porodici, prevencije ponovljenog nasilja i terapijskog rada sa porodicom, uključujući i počinioce nasilja.

Član 10.

Porodično savjetovanište svoj rad bazira na pružanju pomoći i podrške članovima porodice kroz aktivnosti primarne prevencije (rad u zajednici) i sekundarne prevencije (savjetodavno-terapeutske tretman) u saradnji sa Kantonalnim centrom, kao i drugim ustanovama iz oblasti

socijalne zaštite, predškolskim i školskim ustanovama, zdravstvenim ustanovama, policijom, sudstvom i tužilaštvom u Kantonu Sarajevo.

Porodično savjetovalište osigurati će provođenje ovog protokola u okviru svojih nadležnosti, s ciljem prevencije porodičnog nasilja, kroz sljedeće aktivnosti u zajednici:

- Uključivanje mladih osoba u programsku aktivnost “Moj izbor”, kako bi jačali njihove kompetencija za kvalitetan izbor partnera i izgradnju funkcionalnih partnerskih odnosa, a sve s ciljem preveniranja bračne i porodične disfunkcionalnosti, samim tim i porodičnog nasilja;
- U saradnji sa Ministarstvom za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo uključivat će djecu i mlade u programsku aktivnost “Reaguj budi podrška”, kako bi se radilo na formiranju njihovih pravilnih životnih stavova i uvjerenja, podizanju svijesti o različitim vrstama nasilja ali i educiranju o ispravnim načinima reagiranja u slučajevima pojave nasilja. Uključivanje mladih u aktivnost “Reaguj budi podrška” radit će se s ciljem prevencije međuvršnjačkog nasilja;
- Uključivat će roditelje djece osnovnih i srednjih škola u Kantonu Sarajevo, u saradnji sa Ministarstvom za odgoj i obrazovanje, u interaktivna “Predavanja za roditelje” koja su usmjerena na njihovo educiranje i osposobljavanje s ciljem jačanja roditeljskih kompetencija, te blagovremenog prepoznavanja i preveniranja neželjenih i neprihvatljivih oblika ponašanja kao što je nasilno ponašanje kod djece i mladih.
- Kreira, predlaže i osigurava realizaciju edukativnih tematskih radionice i predavanja za sve kategorije stanovništva samostalno ili u saradnji sa drugim institucijama, s ciljem podizanja svijesti o važnosti nulte stope tolerancije na nasilje.
- Porodično savjetovalište će kroz aktivnosti sekundarne prevencije, u okviru svojih nadležnosti, pružiti psihosocijalnu pomoć i podršku za:
- Pojedince i članove porodica koji su bili izloženi porodičnom nasilju ili su žrtve nasilja izvan porodičnog okruženja, koje se dogodilo ili događalo u prošlosti, kao i za one za koje postoji sumnja da su žrtva nasilja u porodici, tako što će se uključivati u savjetodavno - terapijski rad kako bi se radilo na njihovoj detraumatizaciji;
- Pojedince i članove porodica koji su bili izloženi porodičnom nasilju ili su žrtve nasilja izvan porodičnog okruženja, koje se dogodilo ili događalo u prošlosti, kao i za one za koje postoji sumnja da su žrtva nasilja u porodici, tako što će se uključivati u savjetodavno - terapijski rad kako bi se radilo na njihovom osnaživanju i sprječavanju transgeneracijskog prenosa obrazaca nasilnog ponašanja;
- Porodično savjetovalište će saradivati zajedno sa ostalim predstavnicima Koordinacionog tijela i koordinirano djelovati na prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo.

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA KANTONA SARAJEVO

Član 11.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo osigurati će provođenje ovog protokola na području Kantona Sarajevo, u okviru policijskih uprava: Policijske Uprave Stari Grad, Policijske Uprave Centar, Policijske Uprave Novo Sarajevo, Policijske Uprave Novi Grad, Policijske Uprave Ilidža, Policijske Uprave Hadžići i Trnovo, Policijske Uprave Ilijaš, Policijske

Uprave Vogošća i Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, u cilju prevencije, osiguranja zaštite, pomoći i podrške žrtvama porodičnog nasilja.

Član 12.

Policijски službenici u okviru policijskih uprava iz člana 11. dužni su pružiti zaštitu, pomoć i podršku licu koje je žrtva nasilja u porodici ili postoji sumnja da je žrtva nasilja u porodici i to na slijedeći način:

- Po dobijanju saznanja o mogućem učinjenom nasilju u porodici, na lice mjesta potrebno je uputiti najmanje dva policijska službenika, po mogućnosti mješovitog sastava (muško-ženski) radi provjere dojava,
- Policijski službenici ovlaštenja primjenjuju srazmjerno potrebi zaštite žrtve nasilja radi osiguranja trenutne zaštite i pružanja svih ostalih oblika zaštite i to u cilju onemogućavanja učinitelja nasilja u daljem nasilničkom ponašanju;
- Sa počiniocem krivičnog djela nasilja u porodici postupiti u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima;
- Prilikom razgovora sa žrtvom nasilja saznati bitne okolnosti koje se odnose na trajanje, kontinuitet, način ponašanja učinioca nasilja, te eventualno ranije nasilje;
- Upoznati žrtvu nasilja sa njenim pravima (Sigurna kuća, specijalizovani servis besplatne pravne pomoći, SOS telefon i sl.);
- Upoznati žrtvu s mogućnošću smještaja u Sigurnoj kući, te u slučaju potrebe žrtvu nasilja, a uz saglasnost Kantonalnog centra, odvesti i smjestiti u Sigurnu kuću;
- U slučaju da su djeca žrtve nasilja u porodici, policijski službenik je dužan postupati naročito obazrivo i odmah, bez odlaganja, obavijestiti nadležnu službu socijalne zaštite radi poduzimanja radnji iz njihove nadležnosti;
- Izraditi pisani izvještaj i isti dostaviti nadležnoj službi socijalne zaštite o svim izvršenim radnjama i utvrđenom stanju u porodici radi preduzimanja mjera porodično-pravne zaštite;
- U slučaju da zaštitne mjere budu izrečene u skladu sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici Federacije Bosne i Hercegovine, izraditi plan sigurnosti za žrtvu nasilja, te istu upoznati sa planiranim mjerama iz plana i učiniti joj dostupnim sve brojeve telefona za pomoć;
- Izvršili terensku provjeru porodice, odnosno oštećene osobe, u kojoj je evidentirano nasilje u porodici u pravilnim razmacima unutar šest mjeseci, a po potrebi i češće u dužem trajanju, u slučaju gdje su izrečene zaštitne mjere koje su u nadležnosti policije;
- Izraditi analizu rizika učinioca nasilja;

Policija i Kantonalni centar-nadležne službe socijalne zaštite uz podršku pravosuđa i drugih subjekata zaštite, obavezni su profesionalno, temeljito i dosljedno provoditi procjene rizika i upravljanja rizikom od rodno zasnovanog nasilja uzimajući u obzir sve faktore rizika (npr. ranija prijava nasilja, podnošenje zahtjeva za razvod braka i sl.). Neophodno je osigurati da se: procjene rizika vrše sistematski i za djecu žrtve i svjedoke nasilja, uzimajući u obzir bilo koju prijetnju upućenu njima ili koje se odnose na njihovo udaljavanje iz nasilne zajednice, da se vrše kontinuirano i da se ponavljaju u svim relevantnim fazama postupka, da uključuju sve aktere u krugu zaštite od nasilja (policija,

Kantonalni centar, školstvo, zdravstvo, sigurne kuće i druge specijalizovane nevladine organizacije, itd.) i da predstavljaju centralni element koordiniranog „međusektorskog“ odgovora prevencije i zaštite i da u konačnici rezultiraju planom sigurnosti za žrtve koji će biti sveobuhvatan i provodiv.

- Izvještaje o svim poduzetim aktivnostima voditi kroz posebnu evidenciju;
- U slučaju kada je žrtva pretrpjela fizičke ozljede ili postoji takva sumnja, policijski službenik je dužan pod pratnjom odvesti žrtvu u zdravstvenu ustanovu radi konstatovanja povreda;
- Policijski službenik ima pravo zatražiti od nadležnog zdravstvenog radnika da osigura prioritet u pregledu žrtve nasilja;
- Za slučajeve nasilja u kojim prijete izrazita opasnost po žrtvu, zatražiti formiranje kriznog tima sastavljenog od nadležnog policijskog službenika, predstavnika nadležne službe socijalne zaštite i predstavnika Sigurne kuće, radi izrade i provođenja plana zaštite žrtve.

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA KANTONA SARAJEVO

Član 13.

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo će osigurati provođenje ovog protokola na području Kantona Sarajevo u okviru javnih zdravstvenih ustanova iz svoje nadležnosti, sa ciljem osiguranja zdravstvene zaštite, pomoći i podrške žrtvama porodičnog nasilja.

Član 14.

Zdravstveni radnici u javnim zdravstvenim ustanovama iz člana 13. ovog protokola dužni su pružiti zaštitu, pomoć i podršku licu koje je žrtva nasilja u porodici ili postoji sumnja da je žrtva nasilja u porodici, i to na slijedeći način:

- Pravo na privatnost je pravo svakog pacijenta. Za žrtve nasilja u porodici neophodno je osigurati potpunu privatnost;
- Obaviti pregled žrtve nasilja u porodici iako nema status zdravstveno osiguranog lica;
- Odrediti prioritet pregleda žrtve nasilja u porodici u odnosu na druge pacijente, ukoliko je žrtva zadobila fizičke ozljede i njeno zdravstveno stanje ocijenjeno kao hitno ili ukoliko takav zahtjev postavi službenik policije ili službe socijalne zaštite koji su u pratnji žrtve;
- U slučaju sumnje na bilo koji oblik nasilja navedeno upisati u zdravstvenu dokumentaciju o konstatovanim činjenicama i utvrđenim pregledom, izdati zdravstvenu dokumentaciju žrtvi bez naplate;
- Žrtvi nasilja dati ozljedni list po službenoj dužnosti bez naplate;
- Sa posebnom pažnjom razgovarati sa žrtvom nasilja i uputiti je, ukoliko je potrebno, u druge specijalističke zdravstvene službe i/ili službu socijalne zaštite prema prebivalištu žrtve i Kantonalni zavod za pružanje besplatne pravne pomoći;
- U slučaju da u okviru svog rada posumnjaju da je neko lice žrtva nasilja u porodici dužni su izvršiti pregled ukoliko je to moguće i obavijestiti policiju bez odlaganja o takvim saznanjima u skladu sa Zakonom o zaštiti od nasilja porodici Federacije Bosne i Hercegovine;

- Ukoliko je žrtva porodičnog nasilja malodobno dijete ili osoba kojoj je oduzeta poslovna sposobnost, pored policije, slučaj je potrebno prijaviti i nadležnoj službi socijalne zaštite;
- Obavezno nadležnim organima omogućiti uvid u dokumentaciju i sve dostupne podatke od značaja za dokazivanje počinjenog krivičnog djela;
- Uputiti žrtvu nasilja u porodici u Centar za mentalno zdravlje ukoliko smatra da je to potrebno radi oporavka žrtve;
- U slučaju dolaska žrtve nasilja u službu hitne pomoći, obratiti posebnu pažnju na povrede i cjelokupno stanje pacijenta koje bi moglo upućivati na nasilje u porodici i u slučaju sumnje na izvršeno nasilje obavijestiti nadležnu policijsku upravu ili službu socijalne zaštite;
- Ukoliko žrtava ne dolazi u službenoj pratnji, istu informisati o dostupnim servisima (Sigurna kuća, Centar za besplatnu pravnu pomoć, SOS telefon) i uputiti na službu socijalne zaštite ili policijsku upravu prema prebivalištu žrtve.

MINISTARSTVO PRAVDE I UPRAVE KANTONA SARAJEVO

Član 15.

Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo osigurati će provođenje ovog protokola u okviru svojih nadležnosti, sa ciljem osiguranja unapređenja zakonodavnog okvira i postupanja pravosuđa u oblasti zaštite od nasilja u porodici.

Član 16.

Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo dužno je naročito osigurati:

- Zalaganje za usklađivanje zakonodavnog okvira sa međunarodnim standardima u oblasti zaštite od nasilja u porodici;
- Zalaganje za puno provođenje pozitivnih zakonskih i podzakonskih propisa;
- Promovisanje zaštite od nasilja u porodici kao opće prisutnog problema;
- Pružanje podrške organizacijama civilnog društva u provođenju i implementaciji aktivnosti u vezi s unapređenjem zakonodavnog okvira za zaštitu od nasilja porodici;
- Pružanje podrške organizacijama civilnog društva na suzbijanju nasilja u porodici, razvijanju sistema besplatne pravne pomoći i unapređenju rada pravosuđa u oblastima koje su od koristi za funkcionisanje sistema zaštite od nasilja u porodici;
- Zalaganje za senzibilizaciju uposlenih u organima i tijelima uprave o problemu nasilja u porodici.

MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE KANTONA SARAJEVO

Član 17.

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo osigurati će provođenje ovog protokola u okviru obrazovnih ustanova na području Kantona Sarajevo u situacijama porodičnog nasilja sa ciljem osiguranja zaštite, pomoći i podrške žrtvama porodičnog nasilja.

Član 18.

Obrazovne ustanove na području Kantona Sarajevo dužne su pružiti zaštitu, pomoć i podršku licu koje je žrtva nasilja u porodici ili postoji sumnja da je žrtva nasilja porodici, i to na sljedeći način:

- Kada radnici ustanove uoče promjene kod djeteta (fizičke povrede ili psihičke promjene) dužni su obavijestiti pedagoga, psihologa i socijalnog radnika, a u slučaju da navedene stručne osobe nisu zaposlene u ustanovi dužni su obavijestiti direktora ustanove;
- Ukoliko radnici u obrazovnoj ustanovi dođu do saznanja da je neko dijete žrtva nasilja u porodici, dužni su bez odlaganja obavijestiti direktora ustanove ili drugu ovlaštenu osobu, a koji je dužan odmah bez odlaganja obavijestiti nadležnu službu socijalne zaštite i policijsku upravu ili izvršiti prijavu na SOS telefon;
- Stručna osoba zaposlena u ustanovi obavlja razgovor sa djetetom naročito obazrivo, na način saglasan etici i metodama struke;
- Razgovori sa djetetom za koje se sumnja ili zna da je žrtva nasilja u porodici obavljaju se u posebnoj prostoriji uz osiguranje tajnosti i diskrecije prilikom obavljanja razgovora i tokom razgovora dužni su upoznati dijete sa daljim postupanjem;
- U svim slučajevima kada stručne osobe saznaju da je neko dijete žrtva nasilja dužni su sačiniti službenu zabilješku ili zapisnik o svakoj poduzetoj radnji;
- Odgojno-obrazovne ustanove u saradnji sa službama socijalne i zdravstvene zaštite dužne su za dijete žrtvu nasilja razviti plan podrške;
- Plan podrške u ustanovi treba da sadrži psihosocijalnu podršku kao i mjere poboljšanja obrazovno-vaspitnog postignuća (dopunska nastava, individualan rad i sl.);
- Predviđene mjere iz plana podrške za dijete - žrtvu nasilja dužni su provesti u rokovima određenim planom podrške;
- Obrazovne ustanove dužne su imenovati Tim koji će pratiti ponašanje djeteta kroz duži vremenski period na osnovu plana podrške;
- Obrazovne ustanove dužne su inicirati i zajedno s predstavnicima policije, zdravstvenog sistema, sistema socijalne zaštite i nevladinog sektora učestvovati u kreiranju i realizaciji preventivnih i edukativnih programa za djecu u predškolskom, osnovnom školskom ili srednjoškolskom okruženju, radi njihovog osnaživanja da prepoznaju i prijave ovaj oblik nasilja;
- Obrazovne ustanove su dužne istaknuti na vidljivo mjesto informacije (plakati) o dostupnosti SOS telefona za prijavu nasilja u porodici, kao i ostalih servisa podrške i zaštite.

MINISTARSTVO ZA NAUKU, VISOKO OBRAZOVANJE I MLADE KANTONA SARAJEVO

Član 19.

Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo će u okviru svoje nadležnosti osigurati provođenje Protokola na području Kantona Sarajevo na sljedeći način:

- Promovisanje zaštite od nasilja u porodici na području Kantona Sarajevo (poseban fokus na mlade do 30 godina) kroz posebne tematske oblasti u okviru Javnog poziva za sufinansiranje udruženja/neprofitnih organizacija i studentskih organizacija za projekte za mlade i Javnog poziva za sufinansiranje naučnoistraživačkih projekata i programa, kako bi se podržali projekte na temu prevencije, zaštite i borbe protiv nasilja;
- Uspostava psihološkog savjetovališta za psihološku podršku i pomoć studentima, akademskom i neakademskom osoblju kroz edukaciju i savjetovanje;
- Uvođenje mjera za prevenciju i zaštitu od nasilja u porodici kroz strateške dokumente;
- Podrške studentima kroz različite seminare, obuke i radionice u cilju podizanja svijesti o zaštiti od nasilja u porodici i edukacije mladih.

KANTONALNO TUŽILAŠTVO KANTONA SARAJEVO

Član 20.

Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo će u okviru svoje nadležnosti osigurati provođenje protokola na području Kantona Sarajevo na sljedeći način:

- Preduzimati Zakonom određene mjere u pogledu istražnih radnji otkrivanja i gonjenja učinilaca krivičnog djela nasilje u porodici iz člana 222. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine;
- Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo raspolaže sa Odjelom za podršku svjedocima čiji je cilj da obezbijedi odgovarajuću psihološku podršku i pomoć svim svjedocima uključujući i žrtve nasilja u porodici u postupku.

NEVLADINA ORGANIZACIJA - FONDACIJA LOKALNE DEMOKRATIJE

Član 21.

Nevladina organizacija Fondacija lokalne demokratije (u daljem tekstu: Fondacija), uključujući i servise uspostavljene u okviru iste: Sklonište za žene i djecu žrtve nasilja (u daljem tekstu: Siguna kuća), SOS telefon, Kantonalni zavod za besplatnu pravnu pomoć, dužni su pružiti zaštitu, pomoć i podršku licu koje je žrtva nasilja u porodici ili postoji sumnja daje žrtva nasilja u porodici, naročito na sljedeći način:

- Obezbjediti svakodnevnu 24-satnu dostupnost SOS telefona za prijavu nasilja u porodici (033 222 000), čiji je cilj informisati upoznati pozivaoce o pravima žrtava, postojećim mogućnostima pomoći, vidovima podrške i resursima pri vladinim i nevladinim organizacijama i uputiti ih na policijsku stanicu i/ili službu socijalne zaštite u opštini stanovanja;
- Ukoliko tokom zaprimanja poziva preko SOS linije operater/ka zaključiti ili se prijavljuje nasilje za koje postoji potreba za hitnim smještajem žrtve u Sigurnu kuću, operater/ka će kontaktirati policijsku stanicu ili službu socijalne zaštite;
- Pozivi na SOS liniji se dokumentuju, te je Fondacija dužna iste dati na raspolaganje i uvid pravosudnim i organima sigurnosti, te službi socijalne zaštite, ukoliko ih isti budu tražili;

- Smještaj u Sigurnu kuću se obavlja na inicijativu Policijske uprave i/ili Kantonalnog centra, uz prethodni pristanak žrtve, a u koordinaciji sa psihosocijalnim timom Sigurne kuće;
- Smještaj u Sigurnu kuću se obavezno najavljuje na broj SOS linije 033 222 000, uz obavezno dostavljanje pismenog zahtjeva Službe socijalne zaštite ili policijske uprave;
- Saglasnost za boravak u Sigurnoj kući izdaje nadležna služba socijalne zaštite, najkasnije u toku narednog dana:
- U procesu smještaja žrtve u Sigurnu kuću, svi akteri koji rade na slučaju će poštovati principe hitnosti i tajnosti;
- Po prijemu žrtve nasilja u Sigurnu kuću žrtvi/ama će se pružiti neophodna podrška uključujući zdravstvenu, socijalnu, psihološku, ekonomsku i pravnu podršku;
- Fondacija će obezbijediti specijalizovanu grupu profesionalaca koji će garantovati grupni i individualni psihosocijalni rad, radi prevazilaženja posljedica nasilja nad žrtvama nasilja u porodici i njihove psihosocijalne rehabilitacije i resocijalizacije;
- Za osobe smještene u Sigurnu kuću u saradnji sa nadležnom službom socijalne zaštite, izraditi će se individualni plan podrške za žrtvu, uključujući i podršku nadležnih subjekata potpisnika Protokola o saradnji, te zajednički raditi na rehabilitaciji žrtve i osiguranju potrebnih intervencija;
- Rad sa žrtvom/ama u toku smještaja u Sigurnu kuću će biti dokumentovan, a dokumentacija će biti na raspolaganju institucijama i njihovim službama koje su uključene u rješavanje slučaja, a u cilju dalje pomoći žrtvi/ama;
- U skladu sa potpisanim Protokolom o saradnji između Javne ustanove "Kantonalni centar za socijalni rad" i Fondacije lokalne demokratije o međusobnoj saradnji u radu Mobilnog tima, predstavnici Fondacije će se uključiti u rad Mobilnog tima i posjete porodicama bivših korisnika/ica skloništa u svrhu praćenja stanja u porodici, prevencije ponovljenog nasilja i terapeutskog rada sa porodicom uključujući i počinitelja nasilja;
- U saradnji sa ostalim predstavnicima Koordinacionog tijela inicirati i realizirati dugoročne i kontinuirane kampanje za podizanje svijesti stručne i šire javnosti o prevenciji i zaštiti žrtava od svih oblika rodno zasnovanog nasilja;
- Sarađivati zajedno sa ostalim predstavnicima Koordinacionog tijela i koordinirano djelovati na prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo.

KOORDINACIONI ODBOR UDRUŽENJA OSOBA SA INVALIDITETOM U KANTONU SARAJEVO

Član 22.

Koordinacioni odbor udruženja osoba sa invaliditetom u Kantonu Sarajevo će samostalno i u saradnji sa ostalim potpisnicima Protokola, u cilju prevencije nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo, izvršavati sljedeće aktivnosti:

- Podizati svijest osoba sa invaliditetom o prepoznavanju svih oblika nasilja porodici;
- Podizati svijest djevojaka i žena osoba sa invaliditetom da kroz aktivnosti u okviru Aktiva žena Koordinacionog odbora osoba sa invaliditetom u Kantonu Sarajevo samostalno promovišu i zagovaraju za prava žena osoba sa invaliditetom;

- Organizovati edukacije za osobe sa invaliditetom o jednakosti, sa fokusom na specifične oblike nasilja u porodici koji se mogu pojaviti prema osobama sa invaliditetom;
- Podizati svijest osoba sa invaliditetom o Konvenciji o pravima osoba sa invaliditetom prema Istanbulskoj konvenciji i drugim međunarodnim i domaćim dokumentima, koji su usmjereni na prevenciju svakog oblika diskriminacije, uključujući i nasilje u porodici;
- Pripremati informacije, preporuke i druge važne dokumente u formatima pristupačnim za osobe sa invaliditetom, (Brajevo pismo, zvučni format, elektronski format, gestovni jezik i pojednostavljeni tekst);
- Promovirati i zagovarati da objekti, kao što su Sigurna kuća, Kantonalni centar i Porodično savjetovalište, budu pristupačni za osobe sa invaliditetom;
- U situacijama kad uposlenici u udruženjima osoba sa invaliditetom, u razgovorima sa svojim članovima, prepoznaju da neki oblik nasilja ili ga član prijavi, o tome će obavijestiti Kantonalni centar ili nadležnu policijsku upravu;
- Uključivat se i u druge aktivnosti koje organizuju potpisnici Protokola.

VI - EVIDENTIRANJE PODATAKA I PREDLAGANJE AKTIVNOSTI ZA UNAPREĐENJE SISTEMA ZAŠTITE OD NASILJA

Član 23.

Predstavnici potpisnika u Koordinacionom tijelu dužni su dostaviti jedan primjerak Protokola svim subjektima koji su u vezi sa poslovima resornog Ministarstva koje predstavljaju, a djeluju u sistemu zaštite od nasilja u porodici, te blagovremeno davati obavještenja o radu Koordinacionog tijela, planiranim aktivnostima, upućivati pozive za učestvovanje na planiranim aktivnostima koje se realizuju u organizaciji Koordinacionog tijela ili nekog od potpisnika, te prikupljati podatke u skladu sa ovim protokolom.

Član 24.

Potpisnici ovog protokola osigurat će evidentiranje poduzetih radnji i pruženih usluga za zaštitu žrtava nasilja u porodici.

Podaci iz stava 1. ovog člana koristit će se u svrhu identifikovanja postojećih problema, te će služiti kao temelj za strateško poduzimanje aktivnosti Koordinacionog tijela radi unapređenja sistema zaštite od nasilja u porodici, a dostavljat će se na zahtjev predstavnika potpisnika protokola - članova Koordinacionog tijela.

VII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 25.

Ovaj protokol se primjenjuje od prvog narednog dana od dana potpisivanja istog.

Član 26.

Danom potpisivanja ovog protokola prestaje da važi Protokol o radu i saradnji članova Koordinacionog tijela na prevenciji, zaštiti i borbi protiv nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo od 01.06.2018. godine.

Član 27.

Izmjene i dopune ovog protokola vrše se na zahtjev potpisnika, u formi i na način kako je isti i potpisan.

**Ministarstvo za rad, socijalnu politiku,
raseljena lica i izbjeglice Kantona
Sarajevo**

**Ministrica
Enda Pavić Pečenković**

**Sarajevo, 06.12.2023. godine
Broj:**

**Ministarstvo unutrašnjih poslova
Kantona Sarajevo**

**Ministar
Admir Katica**

**Sarajevo, 06.12.2023. godine
Broj:**

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo

**Ministar
Enis Hasanović**

**Sarajevo, 06.12.2023. godine
Broj:**

**Ministarstvo pravde i uprave
Kantona Sarajevo**

**Ministrica
Darja Softić Kadenić**

**Sarajevo, 06.12.2023. godine
Broj:**

**Ministarstvo za odgoj i obrazovanje
Kantona Sarajevo**

**Ministrica
Naida Hota Muminović**

**Sarajevo, 06.12.2023. godine
Broj:**

**Ministarstvo za nauku, visoko
obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo**

**Ministrica
Adna Mesihović**

**Sarajevo, 06.12.2023. godine
Broj:**

Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo

**Glavna kantonalna tužiteljica
Sabina Sarajlija**

**Sarajevo, 06.12.2023. godine
Broj:**

Fondacija lokalne demokratije

**Izvršna direktorica
Jasmina Mujezinović**

**Sarajevo, 06.12.2023. godine
Broj:**

**Koordinacioni odbor udruženja osoba sa
invaliditetom u Kantonu Sarajevo**

**Predsjednik
Fikret Zuko**

**Sarajevo, 06.12.2023. godine
Broj:**